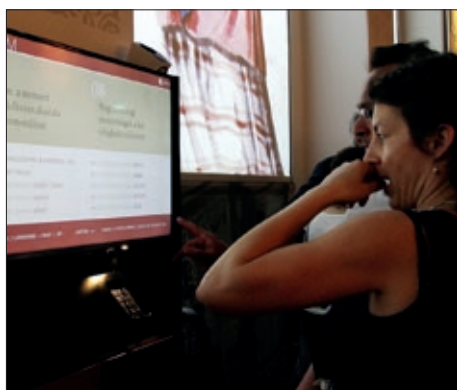

FOTO: TIMEA HORVAT

11. stranica

15. Tamburaški i folklorni tabor u Koljnofu

Narodnosti u Mađarskoj

3. stranica

Proštenje erčinskih Hrvata

10. stranica

Na sumartonskoj Kamanheđi

14. stranica

Komentar

Cijenimo li zalaganje za zajednicu?

Ovih vrućih tjedana potkraj ljeta bili smo svjedoci brojnih zabavnih, kulturnih i gastronomskih priredaba, ne samo u svome naselju nego i u okolnicama, pa i na široj regionalnoj i državnoj razini. Vrijeme je najpogodnije za razne tradicijske priredbe, festivale, ukratko za okupljanja uza zabavu, glazbu, folklor, kulinarske radosti, ali i za razgovore, razmišljanja o sebi, o svojoj obitelji, užoj i široj zajednici.

Premda se na njima okuplja mnogo ljudi, znamo da je za organizaciju najčešće „odgovoran“ mali broj ljudi koji drže do očuvanja tradicije, mjesnih vrijednosti, ili pak vrijednosti uže ili šire zajednice. Sve to ide uz nesebično zalaganje, ali i uz brojne poteškoće, često i uz vlastite materijalne žrtve. Ali ti malobrojni pojedinci ne odustaju, oni su svjesni da ne mogu čekati na druge, da nitko drugi neće umjesto njih to napraviti.

Obično su posrijedi malobrojni pojedinci od kojih se to i očekuje. Takva su mišljenja i na mjestu, ali mimo njih malo je onih koji će to i priznati, koji će im zahvaliti ili čestitati. Često smo svjedoci da oni koji i nisu pripadnici dane zajednice, više cijene njihov rad na očuvanju i njegovanju naše tradicije.

Stoga ovih dana kada smo na raznim priredbama, prisjetimo se malo i onih koji su zaslužni za organizaciju, koji su osmislili i ostvarili priredbu, a sve to u službi i na dobrobit svoje uže ili šire zajednice. Nemojmo se uzdržavati da ih pohvalimo, da im čestitamo. Dajmo im i na taj način poticaj i snagu da se nastave zalagati za svoju, za svoje zajednice. Jer nije posrijedi samo zabava, nego i njegovanje posljednjih desetljeća bitno izmijenjenih i narušenih međuljudskih odnosa. Čovjek našega vremena obično je zatvoren u svoj mikrosvijet, zaokupljen svojim problemima, nerijetko zaboravlja da je dio jedne šire zajednice, da je žitelj jednog naselja, da je pripadnik neke manje zajednice, osim drugih, narodnosne zajednice. A pripadati znači i određenu obvezu, napose prema zajednici u kojoj živimo, kojoj pripadamo. *Stipan Balatinac*

Glasnikov tjedan

nove kulturološke vrijednosti, a ne tek scensko ponavljanje obrazaca, iz čega u idealnom slučaju može izrasti i formirati se i politička svijest o pripadnosti istomu stablu, što može jamčiti jezični i samosvojno prepoznatljivu manjinu. Pogotovo je to važno u svjetlu demografskih brojka koje je donio početak trećega tisućljeća i koje se svjetlosnom brzinom mijenjaju iz dana u dan, globalnog tržišta rada i nestanka seoskih sredina kao mjesta gdje živi ili neće živjeti aktivno radno stanovništvo.

Tako je temelj mađarske nacionalne politike i njezin cilj jačanje samobitnosti, te svekolika pomoć mađarskim obiteljima izvan granica Mađarske, njihov opstanak i razvoj u tim sredinama. Tako se obnavljaju dvije tisuće vrtića u Karpatskom bazenu, počevši od 2014. do 2022. godine. Program je to težak 38,5 milijarda forinta. Mađarska je vlada u prosincu 2016. godine pokrenula

Budućnost je razvoj vrtića, jaslica, školskih i vrtićkih kompleksa, i uz njih prosvjetnih njihova okoliša uz obnovu, te obrazovanje odgojitelja te razvoj zdravstvenih, sportskih i rekreacijskih usluga, te i razvoj patronažnih usluga u Karpatskom bazenu.

U prvom krugu do kraja 2018. godine gradi se sedamdesetak vrtića, proširuje se i obnavlja dvjestotinjak vrtića, te ostvaruje više od 1500 takozvanih „mađarskih kutaka“ u odgojnim ustanovama. Pomoćna sredstva odgojnoga rada u brojnim ustanovama uvelike pridonose podizanju razine odgoja na mađarskom jeziku, usvajanje spoznanja o mađarskoj kulturi, te jačanju

Budućnost je opstanaka nacionalnih manjina u poznavanju jezika i pisma svojega naroda, kulture i samobitnosti.

nacionalne svijesti. Programi odgoja u vrtićima veliku pozornost posvećuju i Romima koji govore mađarski jezik. Razvojem vrtića u Rumunjskoj, Slovačkoj, Ukrajini, Sloveniji, Hrvatskoj, u krajevima gdje žive pripadnici mađarske narodnosti, mađarska vlada želi povećati broj mađarske djece u vrtićima, kojih danas ima otprilike 48 tisuća, a cilj je povećanje njihova broja na 60 tisuća, te nastoji da

djeca iz mješovitih brakova pohađaju mađarske vrtiće i mađarske ustanove. Dugoročno će ove mjere pomoći širiti broj onih kojima je važno očuvanje mađarske samobitnosti. Cilj je da se djeca od prvoga trenutka vežu uz mađarsku „stvar“ te da se na njih gleda kao sastavnicu mađarskog institucionalnog sustava i ljude mađarske samosvojnosti.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti

www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija;

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Tko smo? Narodnosti u Mađarskoj

„Bez Zrinskih i hrvatska i mađarska povijest bila bi okrnjenija i siromašnija...“

U Mađarskome nacionalnom arhivu 11. srpnja 2018. otvorena je interaktivna izložba „Tko smo? Narodnosti u Mađarskoj“, koja godinu dana čeka svoje posjetitelje. Postav su otvorili glavni ravnatelj Arhiva Csaba Szabó i zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén. Govoreći o odgovornosti, ulozi i suživotu prekograničnih Mađara i narodnosti u Mađarskoj, kao primjer je naveo da bez Zrinskih i hrvatska i mađarska povijest bila bi okrnjenija i siromašnija. Na otvorenju su bili predstavnici mađarskoga javnog života, narodnosni glasnogovornici u Mađarskom parlamentu, povjesničari, među njima i opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj Ivan Bušić i glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Zsolt Semjén i Csaba Szabó

Interaktivna izložba „Tko smo? Narodnosti u Mađarskoj“ predstavlja suživot narodnosti i etničkih skupina u Mađarskoj – Armenaca, Bugara, Grka, Hrvata, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumunja, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Srba, Ukrajinaca, Židova – u pojedinim povijesnim razdobljima zajedničke tisućljetne povijesti, sabrane u jedanaest tema: Etnički odnosi u srednjovjekovnoj Kraljevini Mađarskoj; Promjena etničkih omjera u ranome novom vijeku (16. – 18. stoljeća); Narodni pokreti u Mađarskoj u doba reforme; Narodnosti u revoluciji i oslobodilačkoj borbi 1848. – 1849.; Narodnosti i mađarska narodnosna politika u razdoblju dualizma; Sudbonosni rat Monarhije i narodnosti; Trianon: pobjeda nacionalnog samoodređenja i proturječnosti; Narodnosti u Mađarskoj između dvaju svjetskih ratova; Drugi svjetski i nacistički genocid; Iseljavanja, razmjena stanovništva; Narodnosti u Mađarskoj od vremena izgradnje komunističkog sustava do društvenog poretka. Također se nudi mogućnost za interaktivno predstavljanje fotografija o narodnostima, kratki filmski prikazi, a može se poslušati i glazba narodnosti, te njihov govor. Po vitrinama izložene su izvorne povelje te spisi i fotografije koje predstavljaju povijest narodnosti u Mađarskoj od počea

Dio posjetitelja

taka do današnjice. Izložba otkriva ne samo važne trenutke zajedničke povijesti nego i najsitnije, dosad potajne ili zaboravljene podrobnosti. Izložba je osmišljena prije godinu dana, i na ostvarenju radilo je četrdesetak stručnjaka. Zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén u svome prigodnom govoru reče da smatra da srž izložbe nije čvrda tvrdnja da postoje oni i postojimo mi, jer postoje prekogranični Mađari i narodnosti u Mađarskoj i zapravo sve smo to mi. Jer ako tko pogleda u svoje rodoslovlje, vjerojatno će pronaći podatak da je netko u obitelji bio pripadnik neke narodnosti. Kao primjer naveo je svoju, da ima među predcima Saksonca, Hrvata, Nijemaca ili Poljaka. Naglasio je da pre-

Razgleda se izložba.

kogranični Mađari, ali i pripadnici pojedine narodnosti odgovorni su za sebe, za Mađarsku, za svoju matičnu domovinu. „Primjerice, Hrvati u Mađarskoj dio su sveopćeg hrvatstva, mađarstva, ali imaju jednu osobitu značajku, koju isključivo oni mogu pružiti općem čovječanstvu, jednako kao i hrvatstvu u mađarstvu. Primjerice, obitelj Zrinskih, bez Zrinskih i hrvatska i mađarska povijest bila bi okrnjenija i siromašnija, rekao je g. Semjén. Glavni ravnatelj arhiva Csaba Szabó u svome prigodnom govoru predočio je da kod planiranja izložbe nakana je bila popratiti da tijekom tisućljetne povijesti koliko puta se mađarstvo susrelo s drugim narodima. Bilo je kada smo ih mi zvali, bilo je kada su dolazili i bez poziva, bilo je da su nam postali prijateljem ili da su se odnarodili. Bilo je slučajeva da smo uvrijedili narodnosti, ali i toga da oni nisu shvatili što im nudi domovina, ali zajedno smo živjeli u nedaćama i zajednički su nam bili i uspjesi, reče g. Szabó.

Postav također traži odgovor na pitanja: koji je bio međuodnos ovdje živućih, koliko je bio neprijateljski, prijateljski ili ravnodušan, u kolikoj su se mjeri ujedinile ili odnarodile pojedine narodnosti.

Kristina Goher

O narodnosnim potporama iz državnoga proračuna za 2019. godinu

Milijardu forinta više 2019. godine za ulaganja i obnovu

Neće biti promjena u načinu financiranja mjesnih i područnih narodnosnih samouprava, koje će i 2019. godine dobiti potporu iz središnjega (državnog) proračuna, ali će se povisiti okvirni iznos, jednako kao i iznos konkretne potpore. Kao i prethodnih godina, diferencirana potpora mjesnih i područnih narodnosnih samouprava iz državnoga proračuna dijeli se na potporu za djelovanje, i to diferencirano prema podatcima popisa pučanstva iz 2011. godine, i na potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju vrednovanja (bodovanja) zapisnika prethodne kalendarske godine.

Povišena potpora mjesnim i područnim samoupravama za djelovanje i obavljanje javnih zadaća

Potpora za djelovanje

Ukupni je okvirni iznos potpore za djelovanje za 2019. godinu 2070,7 milijuna forinta (lani 1882,5 milijuna), dakle 88,2 milijuna više, što je povišenje od 10 posto. Na teret poglavlja XI.-Predsjedništvo vlade (Miniszterelnökség) – 958,2 milijuna i poglavlja XX. – Ministarstvo ljudskih resursa (EMMI) 1112,5 milijuna forinta. Godišnja potpora po samoupravi utvrđena je u iznosu od 520 000 forinta (ove godine 391 000), što je 32,9 posto više nego za 2018. godinu. Pravo na potporu ima svaka narodnosna samouprava – uključujući i preustrojenu od samouprave naselja u narodnosnu – koja je 1. siječnja 2019. upisana u registar narodnosnih samouprava.

Mjesna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruk iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 1 040 000 forinta (ove godine 782 000 forinta), ako se u naselju prigodom posljednjeg popisa pučanstva pripadnikom dane narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Područna narodnosna samouprava jednako kao i ove godine ima pravo na dvostruk iznos (200 %) utvrđene godišnje potpore (1 040 000 forinta) ako je u županiji (u glavnome gradu) broj registriranih mjesnih samouprava (glavnogradskih okružnih) dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – najmanje 10, a najviše 20. Ima pravo na četverostruki iznos (400 %) utvrđene godišnje potpore, dakle na 2 080 000 forinta (ove godine 1 564 000 forinta) po samoupravi ako je broj registriranih mjesnih (glavnogradskih okružnih) samouprava dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – veći od 20.

Iznos potpore za djelovanje bit će objavljen do 15. travnja 2019. godine na web-stranici Ministarstva, a putem Državne riznice doznačit će se u dva obroka; prvi do 30. siječnja, a drugi do 30. lipnja.

Potpora za obavljanje javnih zadaća (za obavljene javne zadaće)

Ukupni je okvirni iznos potpore za obavljanje javnih zadaća 1747,4 milijuna forinta (isti kao i lani). Od toga 1187,1 milijuna na teret poglavlja XI. – Predsjedništvo vlade 1187,1 milijuna, a na teret poglavlja XX. – Ministarstvo ljudskih resursa 560 milijuna. Nema promjena u načinu do-

djele potpore za obavljanje javnih zadaća. Pravo na potporu za obavljanje javnih zadaća ima ona mjesna samouprava (i područna) koja je glavnogradskom ili županijskom vladinom uredu do 15. siječnja 2019. dostavila zapisnike s najmanje četiriju sjednica zastupničkog vijeća od prethodne godine, i zapisnik obvezne godišnje javne tribine, ako ona nije održana u okviru jedne od četiriju sjednica. Vladini glavnogradski i županijski uredi ove dokumente (zapisnike) dostavljaju ministru odgovornom za narodnosnu politiku, koji prema zadanim kriterijima vrednuje zapisnike i obavljene javne zadaće – prema zadaćama koje se odnose na zastupanje interesa, nadalje na zadaće u svezi s kulturnom autonomijom, te druge zadaće u svezi s opstankom narodnosti – te utvrđuje vrijednost jednog boda, konačno i broj bodova te iznos potpore dane narodnosne samouprave. Može se osvojiti najviše 100 bodova. Okvirni se iznos raspodjeljuje između mjesnih i područnih narodnosnih samouprava – prema njihovu broju – tako da se broj područnih samouprava uzima u obzir udvostručeno. Zatim se okvirni iznos dijeli ukupnim brojem bodova i utvrđuje iznos jednog boda, a na temelju toga i konkretan iznos potpore za svaku narodnosnu samoupravu prema osvojenim bodovima.

Broj bodova i nadnevak sjednica ministar će objaviti između 1. i 16. ožujka 2019. godine. Narodnosne samouprave u roku 15 dana od objave mogu dati svoje primjedbe, a iznos potpore ministar će objaviti najkasnije do 15. travnja 2019. godine. Iznos potpore za obavljanje javnih zadaća doznačit će se također u dva obroka; prvi do 15. travnja, a drugi do 15. kolovoza.

Povišena potpora državnim samoupravama i medijima, te ustanovama u njihovu održavanju

Usporedimo li s prošlogodišnjom, možemo zaključiti da će znatno porasti i potpora namijenjena državnim samoupravama te medijima u njihovu održavanju.

Okvirni iznos za podupiranje državnih narodnosnih samouprava i medija: 2131,3 milijuna forinta (ove godine 1776,1). Od toga na teret poglavlja XI. –

U pravitku tablice:

Potpore državnim narodnosnim samoupravama i medijama Országos nemzetiségi önkormányzatok és média támogatása

Predsjedništvo vlade (Miniszterelnökség): 1697,9 milijuna forinta	
Ministarstvo ljudskih resursa (EMMI): 433,4 milijuna forinta	millió forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat és Média	84,2
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata és Média	85,1
3. Országos Horvát Önkormányzat és Média	217,9
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és Média	352,8
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata és Média	165,0
6. Országos Lengyel Önkormányzat és Média	101,4
7. Országos Örmény Önkormányzat és Média	69,2
8. Országos Szlovák Önkormányzat és Média	199,2
9. Országos Szlovén Önkormányzat és Média	105,6
10. Szerb Országos Önkormányzat és Média	143,8
11. Országos Ruszin Önkormányzat és Média	80,8
12. Ukrán Országos Önkormányzat és Média	92,9
13. Országos Roma Önkormányzat és Média	433,4

Potpore ustanovama u održavanju državnih narodnosnih samouprava Országos Nemzetiségi Önkormányzatok által fenntartott intézmények támogatása

Predsjedništvo vlade (Miniszterelnökség): 1159,7 milijuna forinta	
Ministarstvo ljudskih resursa (EMMI): 182,5 milijuna forinta	millió forint
1. Bolgár Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	80,1
2. Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	39,1
3. Országos Horvát Önkormányzat által fenntartott intézmények	160,5
4. Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	262,6
5. Magyarországi Románok Országos Önkormányzata által fenntartott intézmények	52,8
6. Országos Lengyel Önkormányzat által fenntartott intézmények	58,3
7. Országos Örmény Önkormányzat által fenntartott intézmények	36,7
8. Országos Szlovák Önkormányzat által fenntartott intézmények	217,7
9. Országos Szlovén Önkormányzat által fenntartott intézmények	64,2
10. Szerb Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	125,4
11. Országos Ruszin Önkormányzat által fenntartott intézmények	38,8
12. Ukrán Országos Önkormányzat által fenntartott intézmények	23,5
13. Országos Roma Önkormányzat által fenntartott intézmények	182,5

Predsjedništvo vlade 1697,9 milijuna forinta, a na teret poglavlja XX. – Ministarstvo ljudskih resursa 433,4 milijuna forinta. Tako će Hrvatska državna samouprava 2019. godine dobiti za djelovanje i medije iznos od 217,9 milijuna forinta (ove godine 181,6 milijuna), dakle čak 36,5 milijuna forinta više.

Ukupni okvirni iznos za podupiranje ustanova u održavanju državnih narodnosnih samouprava: 1342,2 milijuna forinta (ove godine 1220,2 milijuna forinta), od toga 1159,7 milijuna na teret poglavlja XI. – Predsjedništvo vlade, a 182,5 milijuna na teret poglavlja XX. – Ministarstvo ljudskih resursa, dakle 122 milijuna više nego ove godine. Za održavanje ustanova HDS će 2019. godine dobiti 160,5 milijuna forinta (ove godine 145,9 milijuna), dakle 14,6 milijuna više nego za ovu godinu.

Potpore državnim narodnosnim samoupravama dostavit će su u obrocima svake četvrt godine, prvi obrok do 31. siječnja.

U odnosu na ovu godinu neće biti bitnih promjena u načinu uporabe potpore i njezinu obračunu. Primjerice, potpora za djelovanje za 2019. godinu koja se, kao i do sada, mora potrošiti najkasnije do 31. prosinca, može se upotrijebiti, osim na neposredne troškove djelovanja, i na obavljanje javnih zadaća. Mjesne i područne samouprave potporu za obavljanje javnih zadaća za 2019. godinu mogu upotrijebiti (potrošiti) do 31. prosinca 2020. godine, a njome se moraju obračunati najkasnije do 15. ožujka 2021. godine. Uz financijski obračun morat će se priložiti cjelokupan sažetak o svim računima i isplaticama.

Osim toga na teret posebnog poglavlja XI. – Predsjedništvo vlade (Miniszterelnökség) za podupiranje narodnosti planiran je iznos od 3247,8 milijuna forinta za djelovanje (ove godine 2597,4 milijuna), te 150 milijuna za akumulaciju odnosno ulaganja (kao i ove godine).

Za ulaganja i obnovu narodnosnih ustanova planiran je iznos od 11 milijuna forinta za djelovanje (ove godine 4,4 milijuna) za vlastiti udio na natječajima, a 2500,0 milijuna forinta za akumulaciju odnosno ulaganja (ove godine 1000,0 milijuna).

Prema Zakonu L. iz 2018. o proračunu Mađarske za 2019. godinu objavljenom 31. srpnja ove godine u službenom listu Magyar Közlöny, broj 123., odnosno prema Pravitku broj 9. i poglavlju XI. Predsjedništvo vlade.

Pripremio: S. B.

Velika pučka veselica

23. Bajška fišijada – počasni gost Biograd na Moru

Desetci tisuća ljubitelja bajskog fiša, dobre kapljice vina i dobre zabave, a uz pravu pučku veselicu, okupilo se 14. srpnja u središtu grada Baje na tradicionalnoj, 23. fišijadi, koja je i ove godine, 12. srpnja, otvorena svečanom povorkom kroza središte grada i gala programom folklornih skupina na velikoj ljetnoj pozornici ispred Gradske kuće. Između ostalog, uz bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana“ nastupili su još budimpeštanski orkestar „Babra“ i garska „Bačka“.

Na priredbi je bila i generalna konzulica Vesna Haluga.

Sukladno tradiciji posljednjih godina, počasni je gost ove godine bio Biograd na Moru, prijateljski grad u Hrvatskoj. U okviru cjelodnevnoga programa 14. srpnja prijepodne u bajskoj Palači kulture otvorena je izložba fotografija Vinka Pešića pod naslovom „Biogradske razglednice“, kojom su predstavljene ljepote Biograda na Moru i njegove okolice. Izložbu je otvorio veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić. Nakon otvorenja izložbe izaslanstvo Biograda na Moru darovalo je biogradsku svjetiljku koja je postavljena u Parku prijateljskih gradova na Petőfijevu otoku.

Popodne je u Gradskoj kući održan i svečani prijam za uzvanike, odnosno za počasne goste Bajške fišijade – za izaslanstvo Biograda na Moru. Biogradski gradonačelnik tim je povodom svojim domaćinima darovao sliku Vinka Pešića s prizorom biogradske rive.

Na središnjemu gradskom trgu u čast Biograđana intonirana je hrvatska himna, koja je ove godine oduševila i navijače hrvatske nogometne reprezentacije koja je sutradan igrala završnicu

Kuhalo se u bezbroj kotlića.

Kukinjčani na Bajskoj fišijadi

svjetskog prvenstva. Prostranim trgom Svetoga Trojstva odjekivali su stihovi Lijepa naša, koju su okupljeni u „hrvatskoj ulici“ mahom u crveno-bijelim „kockastim“ majicama zajedno pjevali, na oduševljenje i uz pljesak slučajnih prolaznika. Odišta nas je ovakvo ozračje ispunilo ponosom. Otvorenje Fišijade uljepšao je i nastup biogradske klape „Iskon“.

Nakon svečanosti i paljenja vatre otpočelo je kuhanje ribljeg paprikaša. Na prostoru ispred

Hotela „Dunav“ uz šetalište pokraj Šugavice ponovno je oživjela „Hrvatska ulica“ koja je okupila već godinama stalne goste, Hrvate iz Baje i okolnih naselja, ali i drugih krajeva Mađarske i Hrvatske, od Osijeka do Labina i Biograda na Moru te do Kukinja i Budimpešte. Ponovno je bila i ekipa osječkoga Hrvatskog radija, a nekoliko stolova dalje i veselo društvo kukinjskih Hrvata.

Santovci s osječkim prijateljima

Podsjetimo da je kulturno-gastronomska i zabavna priredba prvi put priređena 1996. godine u povodu 300. obljetnice podunavskoga gradića kada se nadaleko poznati riblji paprikaš kuhao u 300 kotlića, što je sljedećih godina naraslo na preko 2000 kotlića. Međudobno je Fišijada izrasla u četverodnevni festival koji iz godine u godinu privlači na tisuće sudionika i desetke tisuća gostiju. Obično se kuha oko 20 000 porcija, a za to utroši 14 000 kilograma ribe, 1200 kilograma crnog luka, umalo 600 kilograma mljevene crvene paprike, 14 000 litara vode, te 12 000 kilograma tijesta.

Hrvatska samouprava grada Baje od samih je početaka u organizaciji, a kako ističe predsjednica Angela Šokac Marković možda su upravo Hrvati najprepoznatljiviji zahvaljujući gostima koji se već godinama vraćaju na Bajšku fišijadu, ali također i podršci Grada Baje koju uživaju kao hrvatska zajednica. S. B.

Redovita sjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije

U svojoj središnjici koju im osigurava Samouprava Baranjske županije na glavnome pečuškom Széchenyijevu trgu, svoju je sjednicu 3. srpnja održala Hrvatska samouprava Baranjske županije. Sastanku sedmočlanog tijela odazvalo se četiri zastupnika, a kako saznajemo od predsjednika, uglavnom njih četvero i pribivaju sjednicama, jer drugi zbog obveza ne mogu se odazvati. Nazočni su bili Mišo Šarošac, predsjednik, Ljubica Weber, predsjednikova zamjenica, Brigita Štivić Šandor i Vera Kovačević, a izbivali su Jadranka Gergić, Milica Murinyi Sörös i Milan Sabo.

Sjednica je vođena na mađarskom jeziku jer službenici Samouprave baranjske županije ne znaju hrvatski (bilo ih je troje), a i zapisnici sa sjednice, kako saznajemo, vode se samo na mađarskom jeziku.

Pošto je jednoglasno prihvaćen dnevni red, za ovjerovateljicu zapisnika izglasovana je Brigita Štivić Šandor. U prvoj točki dnevnoga reda predsjednik je podnio usmeno izvješće od prošloga zasjedanja. Naglasio je događanja na kojima su bili on i zastupnici: hodočašće u Đudu, XVI. Udvarsko veselje, Kermez u Salanti, Dan državnosti u Pečuhu, V. šokački piknik u Vršendi, Ivanje u Martincima, Hrvatski dan u Semelju, Hrvatska večer u Šiklošu. Predsjednik je naglasio da su potporu dali za XVI. Udvarsko veselje (po 70 tisuća forinta) i V. šokački piknik u Vršendi (po 50 tisuća forinta) na teret po milijun forinta (a za sada iz vlastitoga proračuna) koje će dobiti od HDS-a (1 milijun) ako uplate vlastiti udio do jednog milijuna forinta. Za sada 13 hrvatskih samouprava u Baranjskoj županiji, od njih ukupno 34 po-

kazalo je spremnost sudjelovati i uplatiti vlastiti udio (dobili bi isto toliko koliko su uplatili + vlastitu uplatu natrag), a sredstva iz HDS-a još nisu stigla na račun HSBŽ jer administrativno još nisu sređena neka pitanja, uz to napomenuo je da iz toga fonda moraju potpomagati i dvije državne priredbe, po sto tisuća forinta.

U drugoj točki dnevnoga reda predsjednik Šarošac izvijestio je zastupnike kako s je ispred HDS-a predsjednik Ivan Gugan tražio pomoć pri organizaciji ovogodišnjeg CROTOURA koji će se odvijati u Baranjskoj županiji od 24. do 26. kolovoza. Zastupničko tijelo je ovlastilo Šarošca da u razgovorima može donijeti odluke do visine 200 000 tisuća forinti pomoći.

U trećoj točki dnevnoga reda udvarska Hrvatska samouprava tražila je financijsku potporu za Ljetni kamp kulture koji se odvijao u Udvaru od 25. lipnja do 1. srpnja. Izglasovana je potpora od 100 tisuća forinta.

U četvrtoj točki dnevnoga reda predsjednik Šarošac reče da HDS organizira državno hodočašće u Santovu 1. rujna, a troškove autobusa za vjernika iz Baranjske županije snosit će Hrvatska samouprava Baranjske županije, koju je HDS zamolio da pokrene autobus, kao i lani.

U petoj točki, nazvanoj „razno“, govorilo se o potpisivanju sporazuma o suradnji s kukinjskom Udrugom „Ladislav Matušek“ i KUD-om Tanac, te i o mogućem potpisivanju sporazuma o suradnji s Croaticom. Razmotrena je molba za potporu KUD-u Tanac koji je tražio potporu za Kamp u Orfuu koji će se održati od 13. do 18. kolovoza. Zastupničko je tijelo dodijelilo potporu od 50 tisuća forinta.

Razgovaralo se i o molbi za potporu nadolazećem kupu ribiča u Mišljenu u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata, te je njoj za to dodijeljena potpora od 50 tisuća forinta. Raspravljalo se o potpori koju je dobila samouprava iz Središnjega državnog ureda Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a preko diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u iznosu od 3000 kuna koji će se upotrijebiti za podmirivanje troškova stručnog putovanja u paške Vlašice od 20. do 23. rujna, te o programu Sándora Csoórija na koji je Samouprava poslala natječaj, te se nada pozitivnoj ocjeni, što će donijeti dodatna sredstva u proračun.

Na sastanku je bila glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin koja je predložila Samoupravi da sudjeluje kao sponzor i suizdavač u pokrivanju troškova posebnoga broja Hrvatskoga glasnika koji Medijski centar Croatica – Croatica Nonprofit kft. tiska već redovito desetak godina uz državni Dan Hrvata, i to želi ostvariti i 2018. godine ako se iznađu sredstva. Zastupnici su se složili da poseban broj bude na 16 stranica i da se tiska tako da sva sjedala u Koncertnoj dvorani „Kodály“ pokrivena brojem, za što će se HSBŽ i Croatica dogovoriti s organizatorima Dana Hrvata. Branka Pavić Blažetin naglasila je da se time promidžbom povećava vidljivost tjednika Hrvata u Mađarskoj, promiče tisak na materinskom jeziku i možda se pridobiju i novi pretplatnici, te da i ona želi da svi koji sudjeluju na Danu dobiju primjerak u ruke, a Samouprava kao suizdavač može i predložiti teme koje smatra važnima za predstavljanje Baranjske županije. Zastupnici su se složili da će snositi 50 % troškova posebnoga broja HG-a, a detaljnosti će biti dogovorene krajem rujna. Za tu svrhu Samouprava je u pričuvi izdvojila 300 tisuća forinta.

Razgovaralo se o nastupajućim priredbama te je predsjednik Šarošac kazao da ga je potražio HDS-ov predsjednik Ivan Gugan kako bi razgovarali o mogućoj potpori za obnovu martinačke crkve, te da je za predstojnika Hrvatske referature Pečuške biskupije imenovan Augustin Darnai, prije njega tu službu obnašao je harkanjski župnik Ladislav Ronta.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH

Dana 24. kolovoza, s početkom u 18 sati otvara se retrospektivna izložba i prikaz monografije osječkoga likovnog umjetnika Josipa Alebića u povodu obilježavanja 45. obljetnice prijateljstva gradova Osijeka i Pečuha. Izložba se otvara u Pečuškoj galeriji (Pécsi Galéria).

Josip Alebić rođen je u Osijeku 1941. godine gdje ujedno završava i srednju školu. Obrazovanje nastavlja na Akademiji likovnih umjetnosti u Beogradu, a poslijediplomski studij završava kod profesora Stojana Čelića 1974. godine. Član je HDLU-a Zagreb od 1974., te ULUBIH-a od 1975. godine. Predavao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu, gdje je 2014. godine umirovljen u zvanju redovitog profesora. Do sada je priredio čitav niz samostalnih izložaba u zemlji i inozemstvu.

Josip
Alebić

„Mi plešemo cijeli dan i noć“

U Orfivi (Orfú) je bilo „fantastično“

U Orfivi (Orfú), malome slikovitom mjestu u dolinama zapadnog Mecseka, između 27. i 31. srpnja redovito se čula hrvatska glazba. Naravno, ne u cijelom selu, samo u onom djelu gdje se održavao

Podijeljeni u dvije skupine, niži i viši razredi, svaki su dan imali jezične radionice s nastavnicom Esterom Baričević-Tamaško, podrijetlom iz Dušnoka koja već godinama živi u Zagrebu. Omiljena riječ među

ti program preko interneta. Na priredbi su prikazani rezultati rada pojedinih skupina, gdje su izveli pjesme, plesove, prikazali su montaže koje su radile skupine te pročitali pjesme u kojima je svaka skupina napisala svoje doživljaje o kampu. Svaki je učenik dobio sponzorske poklone (slatkiše, olovke itd.), te osobnu diplomu o istaknutim rezultatima i doprinosima u kampu. Na kraju su svi skupa otpjevali pjesmu „Mi plešemo cijeli dan i noć“. Kao iznenađenje, kamp je zadnju večer posjetio dušnočki sastav Zabavna industrija, koji je svirao do kasno navečer.

U utorak su se svi vratili u Dušnok, puni doživljaja. Ne samo da su zaista uživali, kupali se, sklopili nova prijateljstva nego organizatori vjeruju da su dostigli i glavni cilj: uspjeli su približiti djeci kulturu i jezik svojih predaka. Neki su već najavili da će se upisati i na predmetnu nastavu hrvatskoga jezika u Dušnoku. A kako dalje?

József Szávai učio je djecu pjesme, plesove i plesne igre.

Tigrovi i Bubamare iz Dušnoka

kamp hrvatskoga jezika i narodnoga plesa za dušnočke mlade plesače. Sudjelovalo je 28 učenika od prvog do osmog razreda, koji su članovi plesачkih zborova Dušenici mališani i Dušenici VIR (viši razredi). Kamp je organizirala voditeljica dušnočkoga hrvatskog KUD-a Eva Tamaško, uz financijsku potporu Ministarstva ljudskih resursa u Mađarskoj i dušnočke Hrvatske narodne samouprave. Mjesna liječnica opće prakse, dr. Krisztina Szilágyi pridonijela je kampu osobnim darom. Cilj je bio privući učenike hrvatskom jeziku i hrvatskoj kulturi, te proširiti njihov dobar glas u zajednici. Na to upućuje i krilatica kampa, poznati stihovi Prljavog kazališta: „Mi plešemo cijeli dan i noć“, što je pisalo i na majici koju su dobili svi polaznici kampa.

Što se programa tiče, naglasak je bio na plesu. Svako jutro došao je koreograf, Pečušac József Szávai iz s kojim su djeca od 9 do 12 sati učila nove pjesme, plesove i plesne igre.

djecom bila je „fantastično“ koju su redovito ponavljala i na zabavnim programima, koji su se održavali svaki dan.

Prvi dan su posjetili Muzej mlina gdje su vidjeli mlin na konjski pogon i vodenicu, te su sudjelovali u tijeku izradbe domaćega kruha u krušnoj peći. Drugi dan su veslali u zmajevim čamcima, te su uživali u vodenim radostima u tamošnjem Akvaparku te u kupanju u jezeru.

Zadnji su se dan natjecali pračkama sa spužvastim lopticama. U preostalom slobodnom vremenu bavili su se ručnim radovima. Sami su ukasili čaše koje su ponijeli doma te su napravili različite poklone roditeljima.

Učenici su bili podijeljeni u dvije skupine različitih dobi: Tigrovi s tamnoplavom, a Bubamare sa svjetloplavim rupcem, maramom. Tako su se pripremali na završnu priredbu koja je održana u ponedjeljak navečer. Završnoj večeri uz ostale goste pribivao je i dušnočki načelnik Petar Palotai, a roditelji su mogli uživo prati-

Prema riječima voditeljice KUD-a Eve: „Ekipa je ove godine u kampu bila odlična, no oni su takvi i tijekom cijele godine na probama i nastupima. Broj članova raste i zaista vjerujemo da ćemo još dugi niz godina uspjeti sačuvati naš hrvatski jezik i kulturu u Dušnoku. A kao nagrada cjelogodišnjem radu: Vidimo se i iduće godine u Orfúu.“

Ester Baričević-Tamaško

Trenutak za pjesmu

**Konji u kasu
potkove
okreću nebu**

Dubravko Ivančan

Zadnja ljetna maša kod Peruške Marije

Svetak Snižne Marije i zbogomdavanje katoličanskoj mladini

Pot točimo jur nedilju ujutro, 5. augustuša, dokle zajedemo u hladovinu židanskoga luga. Šatori su još na noga, ali ovo im je zadnji dan u službi. U tišini se pominaju taboraši, u oči organizatorov tupi sjaj, vidljiva je ljudska utrudjenost, ne samo na obrazu nego i na njevom hodanju. Sveta nedilja Snižne Marije jur zdavno zla-

menuje i zatvaranje tabora u majkinom krilu Peruške Marije, tj. velikoga okupljanja katoličanske mladine iz cijele okolice. Ovput je glavni celebrant maše Richárd Inzsöl, pomoćni farnik u Pinčenoj dolini, a kod oltara njemu pomažu i pokrovitelj ter brižni otac hodočasnoga mjesta Štefan Dumović kot i dušobrižnik u mirovini dr. Anton Kolić. Tamburaški sastav tabora oblikuje s diozimatelji dvojezičnu mašu, a najpr, kot svenek, sidu glavni junaki u novoj majici s emblemami Peruške, ka se nosi kot dar i vječni spominak na jednotajedno skupno življenje. „S veseljem sam danas došao da s vami skupa svečujem na ovom hodočasnom mjestu Peruške Marije ov dvajset i peti jubilej vašega tabora, od česa sam jur čuda dobrog čuo. Prosim vas, nekat mi zamiriti, ako nešto krivo velim, ali čemerno preštem na hrvatskom jeziku. Meni nije hrvatski materinski jezik, ali sam ga jako

zavolio na petroviskoj fari, kade tri i pol ljeta služim kot kapelan“, veli na početku omladinskoga shodišća gost-farnik sa sjedišćem u nimškom selu Kerestešu ter dalje povida: „Svaka naša sveta maša je jedno hvalodavanje i mi sad moramo hvalu dati Bogu da ste mogli u ovom taboru biti po dvajset i peti put. Moramo se zahvaliti i za one vridnosti ke su u vami počvršćene minuli tajedan: tako moramo se zahvaliti za vjeru, prijateljstvo, hrvatski jezik, tradicije, i ljudske odnose, čim ste ovde postali bogatiji. A ne nazadnje moramo hvalu dati i za naš žitak koji je u svakoj minuti u Božjoj ruki.“ Mladi pažljivo slušaju svaku dušobrižničku rič, uprav tako kot roditelji, staristarji, braća i sestre ki su toga

dana došli viditi jednoga, nije rijetko da i dva člana obitelji, ki su se od nji daleko pridružili jednoj vekšoj familiji Peruške Marije. U svetoj prodiki, kot i na kraju svete maše prodikač još jednoč pozove sve nazočne da i za odlaskom zadržu u lipi spominki ove dane kot i vjeru u Kristuša i ljubav prema drugim. Joško Ravadić recitira pjesmu o hodočasnom mjestu Peruške Marije, a načelnik Štefan Krizmanić se zahvaljuje svim organizatorom na trudu pri ovom velikom projektu. „Ako jednoč s jednim velikim magnetom bi uspjeti simo povličići sve one ki su se u ovom taboru obrnuli, našli bi bivše taboraše od Australije, Amerike, svagdir, ki bi znali reći, ča je to Tabor Peruške Marije. I ja bi željio da ako se i razajdete po svitu, ov Tabor nekat neigdar zabiti, niti one ki su s vami skupa ovde bili. Ufam se da će od vas skupastati pomladjeništab pomoćnikov, kad ovde potribujemo brojne dobrovoljce ki isto tako kot i vi, s čuda iskustav, u duši pojačani se vraćaju domom.“ Sprohadjajući Krizmanićeve riči, najdemo i takove taboraše čiji roditelji su pred nekoliko ljet uživali u ovom taboru, a ništ nij' čudno da danas-sutra dopeljaju svoju ducu najzad s punim povjerenjem.

Tiho

Bogatstvo...

Duhovniki dr. Anton Kolić, Richárd Inzsöl i Štefan Dumović su služili mašu za mladinu

Erčin

Racko proštenje

Erčinska Hrvatska samouprava i ove je godine organizirala uobičajeno Racko proštenje, koje je bilo 10. kolovoza. Prije misnoga slavlja vjernici su se okupljali u crkvi Velike Gospe, gdje su članice mjesnoga Zbora „Jorgovani” pjevale marijanske pjesme. Svetu je misu predvodio Ágoston Darnai, viljanski dušobrižnik, a misu je pjevao tukuljski Crkveni pjevački zbor. Potom se mimohodilo do Knjižnice i Općeprosvjetnog doma Józsefa Eötvösa. U kazališnoj dvorani nastupila je andzabeška Plesna skupina Igraj kolo, a na veselici je svirao tukuljski sastav Ledina.

Sudionici pred crkvom

Ponosno se nosi zastava.

Sonja Szanyi Nagy kazuje stihove.

Erčinski Hrvati Raci ponosni su na svoju baroknu crkvu, što su im predci izgradili, te je dali posvetiti Velikoj Gospi, stoga do dana današnjega znamenit je blagdan tradicijsko Racko proštenje. I toga su se dana okupili mještani i prijatelji iz Tukulje, Andzabega na molitvu, nutarnje razmišljanje i pjevanje. Crkvene su zastave toga dana do neba dosegle i raznosile zanos vjernika i štovanje Bogorodice. Marijanske su pjesme ispunile prostor, pomalo uronjenih crkvenih zidova. Na blagdan Velike Gospe pozivu erčinskih Hrvata već osam godina odaziva se vlč. Ágoston Darnai, koji je i ovoga puta služio svetu misu na hrvatskom i mađarskom jeziku. Govoreći o svetkovini uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, naglasio je da tada zapravo slavimo čudo duha Božjega. Ono čudo da je Bog u našoj malenkosti, koje je uz nas i kada smo beznadni u životu ili kada se osjećamo beznadno grješnicima, kada se nemamo za što uhvatiti ili kada želimo postati boljima. Božji je duh tamo na dnu našega života. I ne samo u crkvi nego kada uđemo u svoj dom, i tamo nas čeka Bog. I kada Marija reče: „Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju...”, ona je zahvalna Bogu što pogleda na neznatnost službenice svoje, što je velika stvar. „Koliko puta spuštamo pogled da ne bismo gledali oči u oči, ili koliko puta nismo obzirni prema drugomu, ali ne prema sebi?” upitao se velečasni Darnai. I dodao je da Blažena Djevica Marija na tome putu poniznosti korača do kraja svoga života. I svršetak toga puta upravo je ono što se danas svetkuje, ova neznatnost što ju je uzdiglo u nebo. Kada štujemo Mariju, zapravo mi želimo to naučiti od nje, u tome tražimo njezinu pomoć. Misno je slavlje pjevanjem marijanskih pjesama uveličao tukuljski Racki zbor. Potom su vjernici pošli do slike Racke Madone iza oltara i okupili se ispred crkve. Kao svakom prigodom, i ovoga je puta snimljena zajednička fotografija za uspomenu. Nakon toga, iza zastave erčinskih Hrvata sa slikom Racke Madone, mimohodilo se do Knjižnice i Općeprosvjetnog doma Józsefa Eötvösa. Goste na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio je voditelj Plesne skupine „Zorica” Marko Szili. Posebno je pozdravio bivšega gradonačelnika Tamása Szabóa, zastupnicu Gradske samouprave Ildiku Golić i zastupnice erčinske Hrvatske samouprave.

Kako nam kaže dopredsjednica erčinske Hrvatske samouprave Timea Vicko Szili, premda je hrvatski jezik iščeznuo, vjera je duboko ukorijenjena u erčinske Hrvate. Drže se svojih običaja, tako i svetkovine Velike Gospe i Rackog proštenja. Nekada se zajednički slavilo s mađarskim pukom, ali danas oni već posebno slave. Za uzor je kako se Erčinci brinu da ako i ne svake školske godine, ali pokoji put bude učenika iz njihova grada u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đačkom domu. I ne zaborave na njega, redovito su sudionici njihovih programa. Kako i ovom prilikom. Naime, učenica HOŠIG-ova 2. razreda Sonja Szanyi Nagy kazivala je stihove Paje Kanižaja „Moja domovina”. Nakon nje spletom hrvatskih pjesama nastupila je andzabeška Plesna skupina „Igraj kolo”. Veselica je nastavljena uza svirku tukuljskog sastava Ledina.

Kristina Goher

Dio vjernika

15. Tamburaški i folklorni tabor u Koljnofu

S hrvatskom jačkom, mužikom i tancom kroz tajedan

Od 30. julija, pondiljka, cijeli jedan tajedan kih dvadeset mladih iz Hrvatske, Ugarske i Austrije vježbalo je na instrumenti, isprobalo svoje noge u tancu, tijelo u gibanju, i jednostavno uživalo u druženju uz glazbu i folklor u Koljnofu, sad jur na 15. Tamburaškom i folklornom taboru. Majstori za učnju i ljetos su bili kot lani, bratići Mihovec iz Markuševca, Tomislav na tambura, a Ivan u tancu. Da su vridno djelo napravili u negda-negda nepodnosljivoj vrućini, od toga su nas uvjerali na koljnofskom Glavnom trgu 3. augustuša, u petak uvečer. Polag zastavov Ugarske, Hrvatske i Austrije ter debele lište podupiračev manifestacije s jedne strane, na sredini trga bila je postavljena pozornica za muzičare, a

po pravoj strani leandari i ruže su dušili, a levande uokvirile plac, dokle su Božji prsti nad crikvom sv. Martina večernji pejzaž moljali. Dr. Franjo Pajrić, neumorni istraživač svega hrvatskoga na ovom području, u uvodu programa je objasnio, kako su podatki toponimije sela po zadnji otkrići hamišni, i probuvao je ukratko otpriti vekši horizont na znanstvenost uz sve informacije tabora, koji se je ganuo 2004. ljeta jur u Šopronu, pod peljanjem još Geze Völgijija ml. Pohvalio je sadašnje vrsne pedagoge, a i to smo doznali da morebit kljetu u dvi-dvi grupa će se odvijati vježbanje, posebno za školare, ki su i ovom prilikom bili jako oduševljeni. U izvedbi tancošev vidili smo koreografije iz Prigorja i Zagorja, a na repertoaru tamburaškoga sastava uživali smo u brojni hrvatski pjesma. Za prekrasnu prigorsku nošnju toga dana su otputovali u Zagreb, jer za premijeru šika se nositi i originalnu pratež. U prekrasnom narodnom rublju nekako duplasto je zračila koljnofska lipota, a od Oliverovoga zdavnoga šlagera Što to bješe ljubav, u izvedbi Matijasa Weikovića, zadrhtala su srca, kot i sam trg. Joško Grubić, recitator Šinkovićevih, a najnovije i Škrapićevih pjesam, od petroviskoga pjesnika je izabrao za ovput mudre kitice „Zašto? Komu?“, čim je i završen službeni program, koji pak nije isključio da se u Levandi ne nastavlja vesela svirka i pjesma. Burni aplauz i priznanje publike i u ovom slučaju su bili najvridnije mirilo uspjeha...

Tiho

Druženje fočkih Hrvata

Fočki se Hrvati okupljaju u organizaciji mjesne Hrvatske samouprave. Pozivaju se i prijatelji iz okolnih naselja, pa i šire, kaže predsjednica fočke Hrvatske samouprave Ljubica Weber. Radi se po prihvaćenom kalendaru aktivnosti u 2018. i prihvaćenome proračunu zastupničkog tijela Hrvatske samouprave naselja Foka. Tako su uspješno ostvarili druženje u siječnju kada su vrijedni muškarci naložili veliku vatru na dvorištu mjesnog doma kulture, gdje se pekla slanina i šalilo se, a u kuhinji su žene pekale „fanjke“ iliti kolačiće od četiri kilograma

Brojna publika

Ljubica Weber i Kristina Keresteš s prijateljicom

brašna. Za one koji ne vole slatko, našao se na stolu „bošpor“ skuhan po receptu iz Starina, u kojem je bilo i kobasice i jaja utvrdo u soku od domaće rajčice „paradičke“. Dana 19. svibnja upriličena je priredba vezana uz Duho-ve. Organizirano je natjecanje u kuhanju, za što je natjecateljima Hrvatska samouprava osigurala meso, grah, vodu za kuhanje, stolove i klupe. Prijavilo se osam družina, a raspoloženje je bilo više nego dobro, za što se u folklornome programu pobrinula folklorna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca. Uz navedeno, tu su i nezaboravna druženje uz Dan žena i Majčin dan, priredbe u suorganizaciji sa Seoskom samoupravom, s kojom se ostvaruje uzorna suradnja. Izleti u matičnu domovinu, hodočašća... Ljubica Weber, predsjednica fočke Hrvatske samouprave, dopredsjednik Pavo Kovačević i zastupnica Kristina Keresteš brinu se da sve bude u najboljem mogućem redu, a pripremaju se i za rujanski Hrvatski dan.

Branka Pavić Blažetin

Dabrovi (zaštićena divljač) se namnožili

Ne znam koji su junaci stripova i romana imali kapu od dabrova krzna, ali kao da je to bio komandant Mark i mnogi junaci vestern-priča s Divljega zapada na kojima su odrasli naraštaji Hrvata. A i slikovnice su prepune dabrova, malih vrijednih životinja koje grade i grade, grizu i grizu debela i manje debela stabla vrba, joha i topola.

Uz rijeku Dravu u Nacionalnom parku Dunav – Drava, ali i u pojasu rijeka Mura – Drava možemo vidjeti dabrove, neobične životinje koje nisu značajne za naše krajeve, koji nam javljaju, očitim radnjama i dokazima da su tu upravo dolaskom proljeća i toplijega vremena. Dabrovi su oblikovatelji prostora u kojem se kreću, pogotovo tragove ostavljaju na stablima u svojim staništima, u kojima dabrovi njeguju čist prostor življenja.

Najpoznatije stanište dabrova jest prostor Sjeverne Amerike, a za smanjenje broja dabrova na tome prostoru kriv je nenadzirani lov na njih zbog krzna, ali

i bolesti te klimatske promjene. U Hrvatskoj i Mađarskoj dabar se smatra kao divljač, no istodobno je i zaštićena životinja na koju je cijele godine lovostaj.

Meso najvećeg europskog glodavca euroazijske vrste (Castor fiber) dabra koji je živio i na Dravi, jelo se u poladnom razdoblju jer se vjerovalo da zbog života u vodi njegovo je meso slično ribljemu. Lovili su se dabrovi do sredine 19. stoljeća do njihova istrebljenja u Mađarskoj. Danas je dabar, stanovnik Nacionalnog parka Dunav – Drava, doseljen ili točnije naseljen 1996. godine dabrovima iz Bavarske u sklopu WWF misije zaustavljanja smanjivanja kakvoće okoliša i izgrađivanja budućnost u kojoj će ljudi živjeti u skladu s prirodom.

Između 1996. i 1998. godine 32 dabra naseljena su na ovom području. U godinama koje su slijedile dabar se naseljavao i uz druga vodna područja u Mađarskoj. Danas, po procjenama, u Mađarskoj ima preko tisuću i više dabrova koji su zaštićeni i žive u svojim staništima. Ne-

kako u to vrijeme prvi dabrovi naseljeni su i kod Legrada u Hrvatskoj. U sklopu projekta zagrebačkoga Šumarskog fakulteta „Dabar u Hrvatskoj“, dopremljeno ih je 85, pušteni su u šumu Žuticu i rukavac rječice Lonje, a za slivno područje rijeke Save 1996. godine. S nastanjanjem se nastavilo do 1998. godine.

U okolici Drave kod grada Barče i šire ovih se tjedana vide tragovi života dabrova, koji žive na šumskom području Gemenca u Nacionalnom parku Dunav – Drava. Zimi su dabrovi vidljiviji jer su u potrazi za hranom, a i mladi dabrovi su u pokretu, stoga stradavaju mlada stabla vrba i topola, a nerijetko i stabla voćaka, tuže se vlasnici.

Zbog izostanka prirodnih neprijatelja, populacija dabrova raste i oni su sve bliži naseljima.

Mala stranica

IZ NOVINARSKJE RADIONICE Medijskog centra Croatica

U III. Srednjoškolskom kampu u Zavičaju

Našla sam nove prijatelje

U Srednjoškolskom kampu bilo je mnogo djece iz raznih naselja. U početku mi nisu bili baš simpatični oni iz drugih škola, činilo mi se da nisu tako ljubazni, ali to se s vremenom promijenilo. Nastavnici su bili strogi, ali ljubazni. Najviše smo se sprijateljili kada smo gledali utakmicu Hrvatske protiv Engleske u Zadru. Toga smo dana prijepodne bojili navijačke majice u kojima smo navijali za vrijeme utakmice, bilo je odlično izraditi ih. Dok smo gledali utakmicu, raspoloženje je bilo jako dobro. Tada smo se već upoznali i s dječacima iz drugih škola i baš je bilo dobro razgovarati. U gradovima smo imali slobodno vrijeme kada smo se šetali, jeli sladoled i razgovarali s našim novim prijateljima. Kada smo se morali rastati, bilo nam je teško, dogovorili smo se da ćemo biti u vezi i nadalje.

Noemi Kukuruznjak

Noemi s prijateljicama

Najbolje je bilo druženje

U kampu je bilo zabavno jer smo putovali i družili se s učenicima iz drugih škola. Najviše mi se sviđao put u Zadar kada smo pogledali utakmicu. Imali

Vegim s prijateljem

smo slobodnoga vremena da se prošetao i vidimo ljepotu grada Zadra. Okupili smo se na ludo gledanje utakmice i navijali toliko jako da smo izgubili glas za dva dana. Hvala Bogu, pobijedili smo, i svi smo mogli spavati u miru, ili ipak ne ☺?

Vegim Muhadri

Doista znam hrvatski

To je bio moj prvi kamp ovoga ljeta. Društvo je bilo baš dobro, upoznao sam mnoge nove ljude. Mnogo smo se kupali u moru, temperatura vode bila je

Richard Dara napravio je majicu „Volim Hrvatsku“.

dobra uspoređujući s vodama stajaćicama u Mađarskoj. Bili smo na mnogim izletima. Prisjećali smo se lijepih uspomena kada smo išli u Zadar. Za mene je bilo nevjerojatno vidjeti toliko ljudi na trgu Sv. Donata kada je Hrvatska igrala protiv Engleske. A tek grad Pag koliko je lijepi, pogled s onoga kamenog mosta, to je bilo fantastično. Malo smo se opekli na suncu, pa je poslije gorjelo, ali svaki smo se dan hladili u moru. Moram reći da sam ponosan na sebe jer sam mogao razgovarati svugdje na hrvatskom jeziku. Baš je bio dobar osjećaj da onim što sam učio u školi mogu se koristiti. Još su me i pohvalili da lijepo govorim.

Richard Dara

Za promidžbu Kamanheđe

Zadnjega lipanjskog vikenda u sumartonskim vinogradima održava se priredba „Otpрте kleti na Kamanheđi“, gdje se iz godine u godinu promiču sumartonski vinogradi s prekrasnim prirodnim okolišem, druželjubivim ljudima, izvrsnom kapljicom, dobrom glazbom i izvrsnim jelima. Seoska samouprava i vlasnici vinograda redovito ulažu u sumartonske vinograde. Ove je godine nedaleko od Odmorišta svetog Urbana izgrađena još jedna kućica za održavanje priredaba sa sanitarnim čvorom, te oživljeno je područje s urođenim biljkama. Tradicionalna je priredba bila prigoda da se posveti novoizgrađena zgrada. Na svečanost su se okupili mnogobrojni gosti iz okolnih i prijateljskih mjesta, među njima i Péter Cseresnyes, državni tajnik Ministarstva inovacije i tehnologije, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Csaba Bene, dopredsjednik Skupštine Zalske županije. Novo zdanje i novi voćnjak posvetio je István Marton, mjesni župnik.

Kamanheđa, brežuljak s vinogradima tik do naselja Sumartona, danas je prekrasno mjesto sa suvremenim vikendicama u koje je uvedena struja, voda, do njih vodi asfaltirana cesta. Na niskim obroncima uzgaja se vinova loza i voće u manjim količinama. Zapravo, bit Kamanheđe nije ni toliko proizvodnja vina, nego provedba slobodnoga vremena u prekrasnoj prirodi, u ugodnome društvu, ondje se može šetati, voziti se biciklom, kuhati i peći u krušnoj peći Odmorišta, pogledati Muzej stare klijeti, pomoliti se kod male kapelice, ali naravno tu su i klijeti gdje se skriva odlična kapljica.

– Mislim da možemo biti ponosni na naše gorice i na naše vinare. Prema statistikama izložaba vina, ovdje nastaju izvrsna vina, no ne u velikim količinama. Priredba „Otpрте kleti“ osmišljena je upravo za njihovo promicanje, da ljudi iz raznih krajeva upoznaju naša vina, našu hrvatsku kulturu, naša izvrsna jela i ljepote našega kraja. Naša je samouprava ove godine dala izgraditi zdanje koje se uklapa u prirodu, gdje će manja društva ubuduće moći održati druženja i tada ako pada kiša, ondje smo smjestili i manje prostorije, npr. za obradbu voća, te sanitarni čvor, jer ako želimo razvijati rekreativni i vinski turizam, potrebni su i takvi objekti.

Gyöngyvér Elekes ispekla je u krušnoj peći pravi domaći kruh.

Također smo već lani započeli oživljavanje područja, zasadili smo domaće voćke koje su otporne na štetočine u našem kraju, breskve, kruške, jabuke, šljive, dunje, lozu od čega ubuduće želimo izraditi svoju domaću rakiju, pekmez ili druge domaće proizvode. To neće biti proizvodnja u velikim količinama jer jedino tako se može očuvati kakvoća. Danas, zahvaljujući jednomu mještaniu, ispekli smo i domaći kruh u ovdašnjoj krušnoj peći, koji je izvrstan. – kazao je za naš tjednik načelnik naselja Martin Capari.

Na priredbu uvijek stižu i iz Budimpešte, iz Zagreba, iz međimurskih naselja i oduševljeni su organizacijom, druželjubivošću mještana. Vlasnici klijeti svakoga srdačno očekuju na kušanje vina, tako i Joška Molnar koji je za ovu prigodu pozvao prijatelje i obitelji da se druže kod podruma dok sviraju Sumartonski lepi dečki, pjevaju članovi KUD-a Sumarton, pjevači iz budimpeštanskog XV. okruga.

– Gorice smo kupili u sedamdesetim godinama, onda je tu bilo se zapušćeno. Mi smo tu zasadili nove sorte, uredili plac i ve je lepo. Jempot je bilo kaj je bilo velikoga leda, onda smo iz Velence dopelali trsje i to zasadili, to je jako fino za vino. Mi smo u penziji, pak z ženom pomale delamo gorice, mlađi nemaju čas, si delaju negde.

Rada dođu v klet, dagda i unuci tu organezeraju bulija (tulum), al manju družinu dopelaju, sam nemaju čas kaj bi delali v vinogradu. Dobro je kaj imamo tu vodu, pak struju, oremo i tu stanjuvati ak očemo si malo mira. – kaže g. Molnar te mi nudi kapljicu da nazdravimo za sve ljude dobre volje, a supruga Eta uz fino vino pripremila je pečenje iz krušne peći, pogače i razne kolače. To je najbolja promidžba za Kamanheđu: srdačni ljudi dobrog srca, koji se rado družu, punude svoje „pajdaše“ i sve druge goste koji navrate u njihove „gorice“.

beta

Pri klijeti obitelji Molnar uvijek je dobro društvo.

SANTOVO

U organizaciji Santovačke konjičke udruge, 25. kolovoza organizira se već tradicionalno natjecanje u vožnji dvoprega koje će se održati na lani novouređenom hipodromu. U prijepodnevnim satima, s početkom u 10 sati, natječe se u kategoriji „C“ za Santovački kup. U 14 sati natjecanje se nastavlja nadmetanjem u kategoriji „D“, a u 15 sati za putujući Kup Joze Kovačeva u kategoriji „C“. S početkom u 17 sati održat će se svečano proglašenje rezultata i dodjela pehara. Dan završava retro-disko zabavom u santovačkom lokalnu „Presszó“.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska državna samouprava 1. rujna organizira Državno hrvatsko hodočašće u Santovu. Udruga Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice zajedno s budimpeštanskom Hrvatskom samoupravom organizirat će autobus za putovanje ako ima zainteresiranih. Planirani polazak: 1. rujna u 6 sati. Planirani povratak: 1. rujna nakon hodočašća, odnosno objeda. Organizatori mole da zbog naruđbe autobusa zainteresirani ih izvijeste o namjeri ako se žele pridružiti i ići na priredbu, i to najkasnije do 25. kolovoza. 2018.

HOŠIG-ovi maturanti 24. kolovoza kreću na uobičajeni maturamac u Dubrovnik. Oni će, u pratnji razrednika Žolta Ternaka i nastavnice Marijane Jakošević, boraviti u Lijepoj Našoj do 30. kolovoza 2018. Bit će gosti partnerske ustanove, dubrovačkoga Ženskog đlačkog doma, a za vrijeme boravka čekaju ih zanimljivi programi što su im organizirali domaćini.

SERDAHEL

Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ od 21. do 24. kolovoza priređuje Ljetni puhački kamp u prostorijama narečene ustanove. Prijaviti se mogu osnovnoškolci koji se bave glazbom te vrste, odnosno oni koji se još ne bave, ali su zainteresirani za učenje. Tijekom kampa stručnu će pomoć nuditi nastavnici letinjske Glazbene škole, na čelu s ravnateljem Stjepanom Prosenjakom. Prijaviti se može na telefonu 0630/215-9850, ili na e-mail adresi: zavodblazetin@gmail.com.

SUMARTON

Društvo drvorezbara, mjesna Hrvatska i Seoska samouprava 25. kolovoza priređuje XII. Festival „Zlevanke, vina i tambure“. Festival će otvoriti u 15.30 Péter Cseresnyes, državni tajnik Ministarstva inovacije i tehnologije, parlamentarni zastupnik. Tamburaški sastavi i folklorne skupine nastupit će od 16 do 19, a od 20 sati slijedi koncert KLAPE ŠUFIT. U 22 sata počinje bal na otvorenom, sviraju Sumartonski lepi dečki. Uz kulturne programe posjetitelji će moći okusiti raznovrsne zlevanke, kalamperčice i vina Kamanovih vinograda.

In memoriam

Ottó Heinek
(1960. – 2018.)

Nakon duge i teške bolesti, s kojom se dostojanstveno nosio, stoji u priopćenju Njemačke državne samouprave, 20. kolovoza preminuo je predsjednik Skupštine Njemačke državne samouprave Ottó Heinek. On je od 1999. godine predsjednik Njemačke državne samouprave. Na parlamentarnim izborima 2014. godine bio je voditelj liste Njemačke državne samouprave i stekao glasnogovornički mandat, ali je parlamentarno mjesto prije osnivačke sjednice Mađarskog parlamenta predao Imreu Ritteru.

Ottó Heinek rodio se u Mohaču 1960. godine. Na Filozofskom fakultetu pečuskoga Sveučilišta Janus Pannonius diplomirao je 1983. godine iz njemačkog i mađarskog jezika. Zaposlio se u tjedniku Nijemaca u Mađarskoj Neue Zeitungu, čiji suradnik ostaje do 1990. godine. Od 1990-ih godina voditelj je Ureda za nacionalne i etničke manjine, od 1995. do 1999. zamjenik voditelja spomenutog Ureda. Oženjen, otac jednoga djeteta.

Branka Pavić Blažetin

LETINJA

Taj pomurski grad očekuju nova ulaganja, naime uspješno se natjecao na Interreg prekograničnom programu. Jedan od njegovih odobrenih projekata jest Mura Happy Bike u kojem su partneri Grad Ludbreg i Županijska uprava za ceste Varaždinske županije. Riječ je o projektu koji uključuje izgradnju biciklističke staze koja će povezivati partnerska naselja, prolazeći kroz prirodu uz rijeke Muru i Dravu. Prvi je preduvjet izgradnja infrastrukture na dijelovima staze koji nedostaju pa je tako predviđena izgradnja biciklističkih staza, odmorišta i infotočaka na kojima će turisti moći dobiti potrebne informacije i usluge. Planovi za letinjsko biciklističko odmorište izrađeni su i sada slijedi javna nabava za potencijalne izvođače.

DUBROVNIK

Dvotjedni 47. hrvatski seminar za strane slaviste održat će se u Dubrovniku od 20. do 31. kolovoza 2018. Sudjelovanjem u nastavnome dijelu programa, odnosno u radu lektorata i proseminara, polaznici će moći poboljšati svoje znanje hrvatskoga jezika i proučavati odabrane jezične, književne, povijesne i kulturološke teme. Uporište predavačkoga dijela seminarskoga programa jesu predavanja. Ona će se ove godine usredotočiti oko teme *Metafore u hrvatskome jeziku, književnosti i kulturi*, kaže voditeljica Zagrebačke slavističke škole doc. dr. sc. Tatjana Pišković.

PINKOVAC; SAMBOTEL

Panonski institut sa sjedištem u Pinkovcu/Güttenbachu srdačno Vas poziva na svečanu priredbu prigodom 25-ljetnoga postojanja. Slavlje će biti 8. septembra, u subotu u 18 uri, u sambotelском Martineumu (Karmelićanska ulica 1).

BICIKLIJADA „CRO TOUR 2018“

Predmet: obavijest, nacrt programa

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Odbora za kulturu i sport te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, od 24. do 26. kolovoza 2018. godine održat će se biciklijada CRO TOUR 2018. Mjesto je priredbe ove godine Baranja. Planirani je program biciklijade ovaj:

Petak, 24. kolovoza 2018. – oko 41 km

Doček gostiju: od 8 do 9 sati u Pečuhu, adresa: Jókaijev trg 11.
Otvoranje biciklijade i polazak: u 9:00 sati
Sudionike će pozdraviti župan Baranjske županije Zoltán Madaras.

Ruta:

- ⇒ Središte grada Pečuha (Hrvatski dom, Hrvatski klub August Šenoa) i **Obrazovni centar Miroslav Krleža**
- ⇒ **Kukinj i Malomvölgy** (11.30 – 12.00)
- ⇒ **Salanta** (12.45 – 13.15)
- ⇒ **Đud** (Máriagyúd) – (15.00 – 15.30)
- ⇒ **Šikloš** (16.00 – 16.30)
- ⇒ **Harkanj** (17.00 – 17.30)
- ⇒ **Polazak busom u Salantu** (večera i druženje od 18.30)
- ⇒ Prijevoz bicikala autobusom i noćenje u Obrazovnom centru „Miroslav Krleža“

Subota, 25. kolovoza 2018. – oko 43 km

Ruta:

- ⇒ Doručak u **Obrazovnom centru Miroslav Krleža** (7.30)
- ⇒ Polazak u Kozar preko središta grada Pečuha
- ⇒ **Kozar** (10.30 – 11.00)
- ⇒ **Mišljen** (11.30 – 12.00)
- ⇒ **Semelj** (12.30 – 13.30)
- ⇒ **Sukit** (14.00 – 14.30)
- ⇒ **Pogan** (15.00 – 15.30)
- ⇒ **Udvar** (16.00 – 17.00)
- ⇒ **17.00 polazak biciklima u Kukinj** (večera i zajedničko druženje povodom manifestacije „Bošnjacko sijelo“, potom prijevoz bicikala autobusom i noćenje u Obrazovnom centru „Miroslav Krleža“)

Nedjelja, 26. kolovoza 2018. – oko 40 km

Ruta:

- ⇒ Doručak u Obrazovnom centru „Miroslav Krleža“ (7.30)
- ⇒ Polazak u Olas autobusom (8.15)
- ⇒ **Olas** (9.00 – 9.45)
- ⇒ **Katolj** (11.00 – 11.30)
- ⇒ **Vršenda** (12.45 – 13.15)
- ⇒ **Mohač** (14.15 – 15.30)
- ⇒ Zatvaranje biciklijade u Čitaonici Mohačkih Šokaca, druženje.

Kontakt-osobe:

Krištof Petrinović (Tel.: +36-30-946-9681)
Arnold Barić (Tel.: +36-70-324-1841)

BALATONFENYVES ALSÓ

U organizaciji Hrvatske škole Miroslava Krleže, u Balatonfenyves alsóu od 14. do 20. kolovoza održan je Hrvatski kamp, u kojem je sudjelovalo 30 učenika iz osječke prijateljske škole, Osnovne škole Vijenac, te 50 učenika viših razreda osnovne škole Miroslava Krleže.

KANIŽA

Tamburaški sastav „Stoboš“ tijekom ljeta imao je više nastupa u pomurskim gradovima, tako u slijedu glazbenih programa Glazbenih večeri na šetalištu grada Letinje na otvorenome, a ovaj put će nastupiti u Kaniži, također na otvorenome, 27. kolovoza „Pod kestenima“ kod Doma „Medgyaszai“ priredit će tamburašku večer, s početkom u 19 sati. Kaniški tamburaši svakoga srdačno očekuju, koncert je besplatan.

BUDIMPEŠTA

Po tradiciji budimpeštanska Hrvatska škola pri kraju kolovoza priređuje Kamp hrvatskoga jezika i narodopisa, koji je ujedno i promidžbeni tabor ustanove. Ove godine između 27. i 31. kolovoza petnaestak polaznika upoznat će školu, ljepote glavnoga grada i njegove okolice. Osim sata hrvatskoga jezika, narodopisa, likovnog odgoja, informatike, kemije, plesa i glazbe te sata u knjižnici bit će i cjelodnevnog izleta u Senandriju, športa, kviza, posjeta Croatici i Parlamentu, šumskoj stazi kod Aquincuma. Sadržaje će ostvariti nastavnici i profesori škole.

PEČUH

Popravni ispiti u Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji Miroslava Krleže zakazani su za 28. kolovoza, s početkom u 9 sati.